

**Salon kaupungin työllisyysohjelma
2021-2023**

Työllisyys keskeisenä osana kaupungin vetovoimaisuutta

Salon kaupungin perustehtävä on kuntapalvelujen järjestäminen asukkaille niin, että Salossa on hyvä elää, asua ja yrittää. Kaupungin strategisena tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen ja vetovoimainen kasvukaupunki. Työllisyyspalveluiden toimintakenttä liittyy laajasti muihin kunnallisiin toimialoihin, aina asukkaiden syrjäytymisen ehkäisyn tukemisesta yritysten elinvoimaisuuden mahdollistamiseen.

Salon työllisyystilanne on kohonnut viime vuosina teollisuuden rakennemuutoksesta toipumisen myötä. Pitkäaikaistyöttömyys nousi vuoteen 2016 asti, mutta lähti sen jälkeen laskuun yleisen taloustilanteen parantumisen myötä.

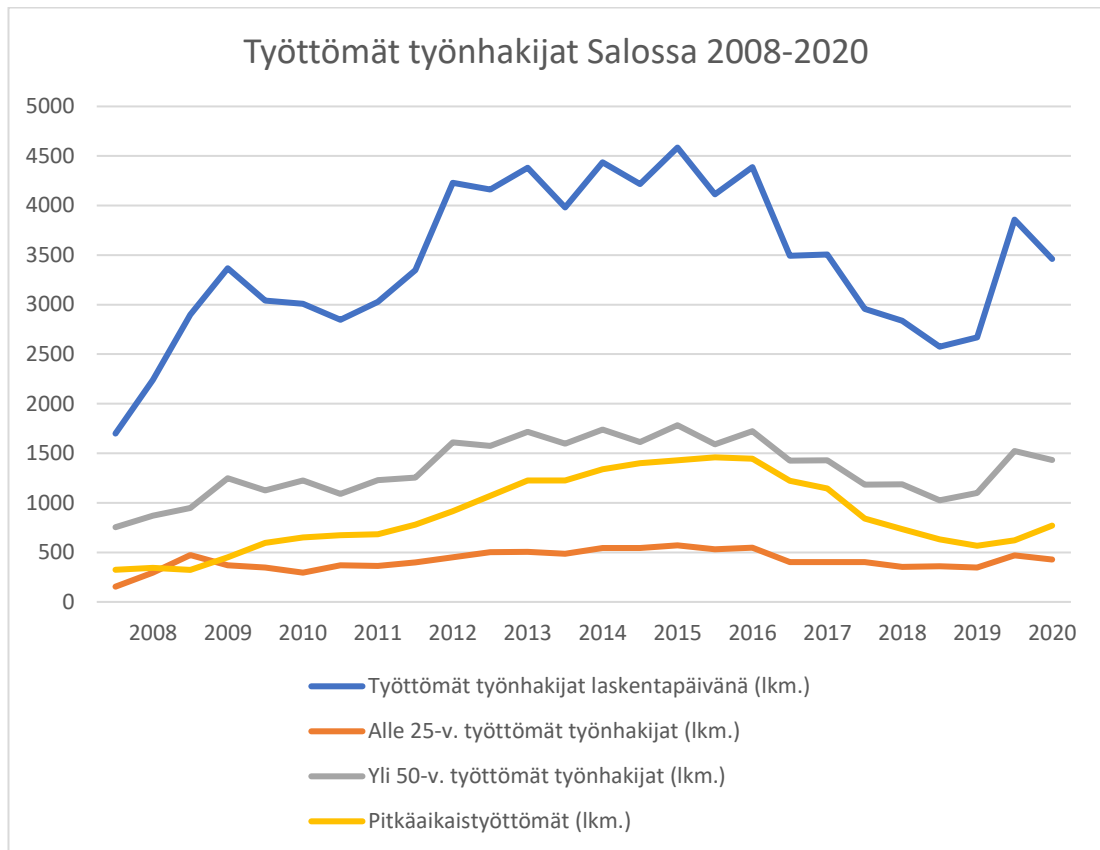

Kuvio 1. Työttömyysasteen %-kehitys Salossa 2008–2020. (lähde: Toimiala Online.)

Vuosi 2020 toi kuitenkin mukanaan aivan uudenlaisia haasteita. Taustalla ovat covid19-pandemian aiheuttamat häiriöt työmarkkinoille. Häiriöt näkyvät Salossa lisääntyneenä työttömyytenä ja lomautuksina, 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden työttömien lisääntymisenä, työttömien aktivointiasteen laskuna, yritysten epävarmuutena rekrytoinneissa ja nuorten siirtymisessä työmarkkinoille koulutusten jälkeen. Työllisyysohjelman toteutumista vuosina 2021-2023 tulevat määrittelemään covid19-pandemian kesto ja vaikutukset sekä elinkeinoelämään että työllisyyspalveluiden kohderyhmän hyvinvointiin.

Salossa oli vuoden 2021 maaliskuussa 3097 työtöntä tai lomautettua työnhakijaa, mikä on 209 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Salon työttömyysaste oli vuonna 2021 maaliskuun lopussa 13,3 %.

Myös nuorten sekä ikääntyvien työttömyys vähentyi Salossa vuosina 2016-2019, mutta lähti nousuun vuonna 2020. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli helmikuussa 2021 345 henkilöä (Helmikuussa 2020 sama luku oli 294). Pitkäaikaistyöttömyys vähentyi nopeasti vuoden 2020 helmikuuhun asti, yli vuoden työttömänä olleita oli helmikuussa 2020 530 henkilöä, mutta lähti nousuun ja oli helmikuussa 2021 779 henkilöä. Miesten osuus kaikista työttömistä on 58 %.

Kuvio 2. Työttömyyden rakenne ja kehitys Salossa vuosina 2008–2020. (lähde: Tilastokeskus)

Visiota ”Salo –joka päivä parempi” tavoitellaan edelleen työllisyysohjelman 2021-2023 tavoitteissa. Työllisyyden hoidon kentässä alati tapahtuvat muutokset linjauksissa ovat hyvin nähtävissä myös 2010-luvulla tehdyissä aiemmissä ohjelmissa. Uudessa työllisyysohjelmassa keskiössä tulee olemaan työllisyyden kuntakokeiluun 2021-2023 liittyvät tavoitteet. Salon kaupungin työllisyyspalvelut on mukauttanut toimintaansa vuosien varrella tapahtuneisiin muutoksiin ja pyrkinyt tarjoamaan parasta mahdollista palvelua salolaisille työnhakijoille.

Salon kaupunkistrategiassa 2026 on valittu painopistealueiksi sujuvat prosessit, aktiivinen yrittäjyys, luova edelläkävijä ja osaava henkilöstö. Työllisyyspalvelut ja sen läheinen verkosto toteuttavat kaupunkistrategiaa näiltä kaikilta osin. Sujuvat prosessit ja asiakaslähtöiset toimintatavat ovat läpileikkaavia periaatteita palveluiden kehittämisessä, kun kohderyhmänä ovat työttömät kuntalaiset. Aktiivista yrittäjyyttä voidaan tukea varmistamalla työnhakijoiden jouhevat siirtymät avoimille työmarkkinoille ja tarjoamalla tuki näihin prosesseihin. Tämän päivän työllisyydenhoidossa tulee olla luova edelläkävijä ja sitä toteutetaan monipuolisella kehittämistoiminnalla, rohkeilla kokeiluilla ja uusilla avauksilla. Tämän kaiken toteuttamiseksi osaava henkilöstö on keskeisessä roolissa. Laadukkaat ja ajantasaiset palvelut edellyttävät alati uudistuvaa osaamista mutta myös henkilöstön positiivista asennoitumista asiakastyöhön ja toimintojen toteuttamiseen.

Salon viimeisen viiden vuoden hyvä työllisyyden kehitysjakso keskeytyi koronapandemiaan. Salon asukasluku on ollut laskussa vuodesta 2012 lähtien poismuuton ja syntyvyyden pienenemisen johdosta. Työikäisen väestön vähetessä kaupungin kasvun ja elinvoimaisuuden tukemiseksi Yrityssalo Oy:n ja kaupungin työllisyyspalveluiden tehtävänä on varmistaa työttömänä olleille riittävä tuki, jotta työvoimatarpeen ja tekijöiden

kohtaannon aikaansaaminen mahdollistaisi kaiken saatavilla olevan työvoimapotentiaalin käytön.

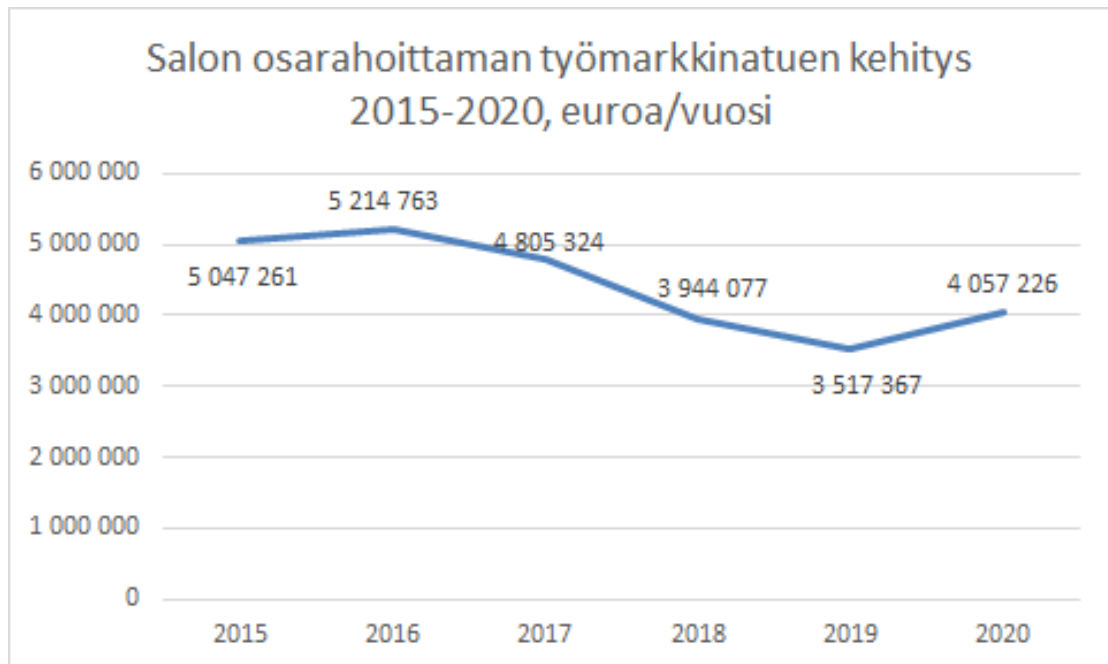
Työvoiman saatavuuden turvaamiseksi toimenpiteitä on kohdennettu valtakunnallisen työvoiman liikkuvuuden aikaansaamiseksi seudulle mm. Töihin Saloon -sivuston aktiivisella kehittämisellä ja yritysten kanssa yhdessä toteutettavilla rekrytointi- ja houkuttelukampanjoilla. Työpaikkaomavaraisuus on tasaisesti laskenut vuodesta 2011 lähtien, jolloin se oli vielä yli 100 %. Tämänhetkinen työpaikkaomavaraisuus on n. 90 %. Vuonna 2018 Salosta pendelöiviä oli 5520.

Työllisyys- ja elinkeinopalveluiden välillä tehdään jatkuvaa yhteistyötä. Salon elinkeinopoliittisessa ohjelmassa on työllisyysasteen nostamiseksi asetettu yhdeksi alatavoitteeksi työpaikkojen määrän kasvu. Tämän alatavoitteen toteutuksen vastuu on pääosin kaupunkikehityspalveluilla. Muita alatavoitteita, jotka vaikuttavat työllisyysasteeseen ovat salolaisten yritysten toimintaedellytysten ja kasvun turvaaminen, uusien yritysten sijoittuminen Saloon ja uuden yritystoiminnan syntyminen. Näiden alatavoitteiden suhteen kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä Yrityssalo Oy:n kanssa. Yrityksille suunnatuissa palveluissa kehitetään työllisyyspalvelujen sisäistä yritysyhteistyön koordinaatiota kokonaisvaltaisen yrityspalvelun aikaansaamiseksi.

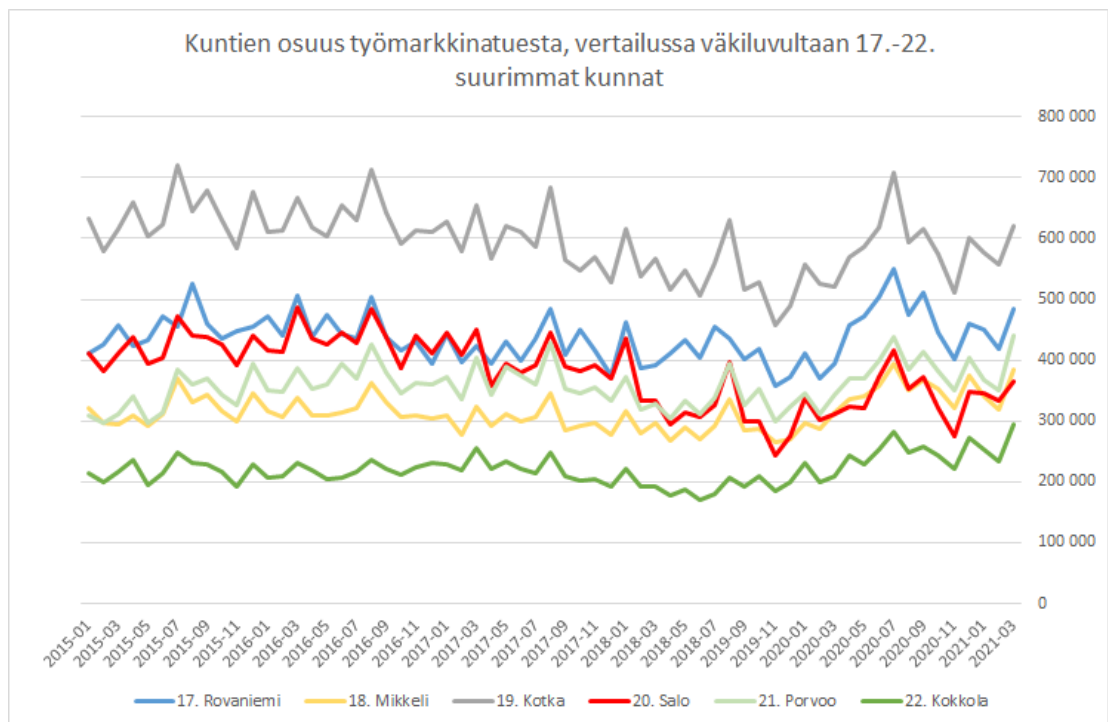
Yritysten kanssa käydään jatkuvasti tiivistä vuoropuhelua sekä erilaisten kyselyjen avulla selvitetään yritysten rekrytointitarpeita ja haasteita. Yrityssalon 2021 alussa tekemän yrityskyselyn perusteella yritykset arvioivat suurimmaksi kasvun ja kehityksen esteeksi osaavan työvoiman saatavuuden. Kolmannes vastaajista ilmoitti sen suurimmaksi haasteeksi ja kehittymisen esteeksi.

2. Työmarkkinatuen osarahoitus vaatii edelleen aktiivista panostusta

Vuoden 2015 työmarkkinatukiudistuksessa kuntien osarahoittaman työmarkkinatuen osuus kasvoi. Vuodesta 2015 lähtien kotikunta on osarahoittanut työttömien työmarkkinatuesta 50 %, kun kuntalainen on saanut 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella ja 70 % kun työmarkkinatukea on maksettu 1000 päivää. Salon maksuosuus oli aluksi varsin korkealla, mutta laski vuoteen 2019 asti, kunnes yleisen työllisyystilanteen vaikeutuminen nosti vuonna 2020 maksuja yli neljään miljoonaan euroon (kuvio 3). Myös verrokkikunnissa koronavuosi näkyy nostaneen työmarkkinatukimaksujen osuutta (kuvio 4).

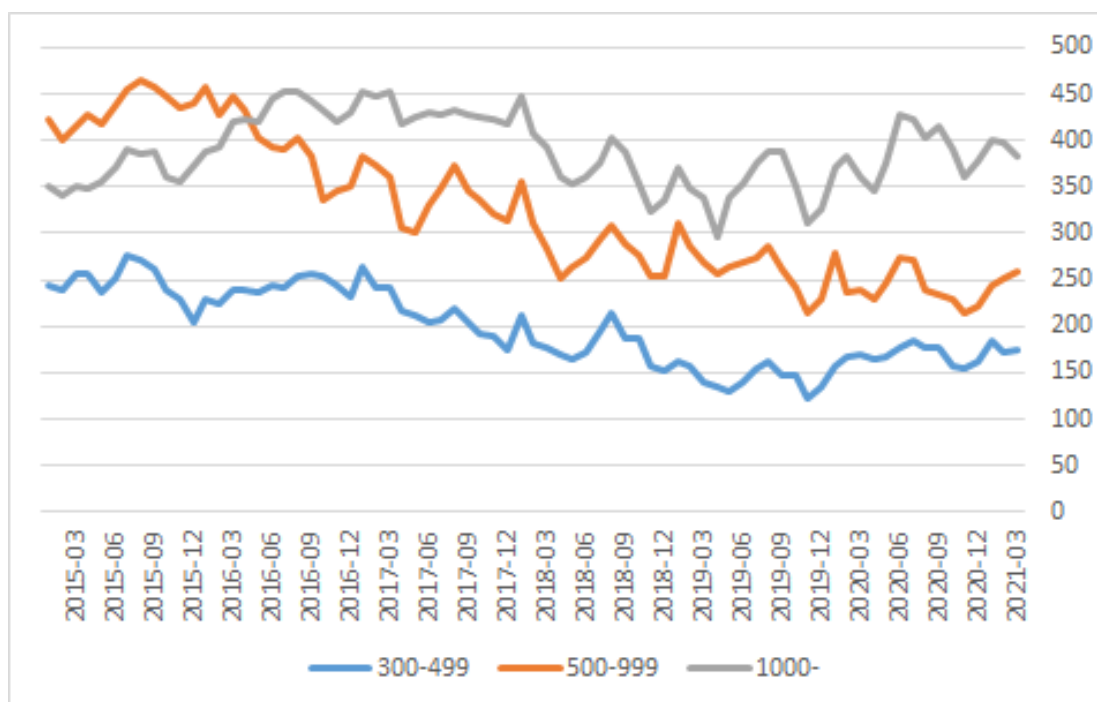
Kuvio 3. Salon kaupungin työmarkkinatuen maksuosuus vuosina 2015-2020.

Kuvio 4. Väkiluvultaan 17.–22. suurimman kunnan vertailu työmarkkinatuen kuukausimaksuissa € vuosina 2015–2021. (lähde: Kelasto.)

Työmarkkinatukilistan analyysi ja listan säännöllinen päivittäminen yhdessä TE-palveluiden kanssa syksystä 2015 lähtien ovat auttaneet niin kokonaistilanteen hallinnassa, kuin yksilöllisessä asiakastyössä. Uusien ja pidempään listalla olleiden henkilöiden tarve kuntouttavaan työtoimintaan tai monialaiseen yhteispalveluun tarkistetaan ja samalla arvioidaan henkilön ensisijainen palvelutarve. Seurannan avulla saadulla tiedolla on voitu kehittää uusia palveluja, lisätä palvelutarjontaa tarpeiden mukaan tai suunnata palveluja määrätuille kohderyhmille.

Monipuolisilla toimenpiteillä on pyritty varmistamaan ns. passiivituen kääntäminen aktiiviviksi toimenpiteiksi, joilla tuetaan pitkään työttömänä olleiden työllistymistä ja aktiivisuutta. Tilanne vaatii edelleen aktiivista työskentelyä asian parissa ja kaupungin vahvaa panostusta asiaan. Tavoitteena on, että kuntakokeilussa asiakkaille annettavan henkilökohtaisen ohjauksen myötä kunnan osarahoittaman työttömyysturvan piirissä olevien asiakkaiden ohjautuminen työhön, koulutukseen ja palveluihin lisääntyy. Kuntakokeilussa tavoitteena on myös työttömyysjaksojen lyhentäminen, jolloin kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen piiriin tulisi vähemmän henkilöitä. Jo vuodelle 2021 tavoitellaan työmarkkinatukikustannusten laskua ja kaupungin budjettiin on tähän varattu 3,5 miljoonan euroa.

Kuvio 5. Salo osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä olevien työttömien työnhakijoiden määrien kehitys 1/2015–3/2021 työttömyyden perusteella maksettujen työmarkkinatukipäivien mukaan. (lähde: Kelasto.)

Salon osarahoittaman työmarkkinatuen piirissä oli lokakuussa 2020 yhteensä 774 henkilöä. Kohderyhmästä 18 % oli arvioitu olevan valmiudet siirtyä suoraan avoimille työmarkkinoille ja 22 % oli tuetusti työhön siirtyviä. Henkilöitä joiden ensisijainen tarve on terveydentilan selvittäminen tai kuntoutus oli 21 %. Sosiaalista kuntoutusta (käytännössä sosiaalipalveluja) ensisijaisesti tarvitsevia oli 19 %. Loppuosa kohderyhmästä oli henkilöitä, joiden tulisi ensisijaisesti kehittää osaamistaan (11 %) sekä suunnan ja tavoitteiden selkiyttämistä tarvitsevia henkilöitä (7 %). Kuntarahoitteen työmarkkinatuen piirissä voidaankin todeta Salossa olevan hyvin heterogeeninen joukko työnhakijoita, jotka hyötyvät erityyppisistä palveluista.

Asiakaskunnan moninaiset tarpeet työllistymisensä edistämiseksi edellyttävät kunnan palveluissa mahdollisimman osuvan palvelutarjonnan kehittämistä. Salo kaupunki on tarjonnut runsaasti palkkatukityöpaikkoja vuodesta 2016 lähtien. Erityisenä painopisteenä toimenpiteiden kehittämisessä on ollut kuntouttavan työtoiminnan monipuolinen tarjonta. Panostamalla työllisyyspalveluiden sisällä vaikeasti työllistyvien työ- ja toimintakyvyn arviointeihin ja riittävään lääkäriresurssiin on saatu tuloksia terveysongelmaisten työnhakijoiden osalta.

3. Visiona räätälöidyt ratkaisut työttömyyteen

Salon kaupungin työllisyyspalveluiden **visiona** on löytää jokaiselle asiakkaallemme hänen henkilökohtaista tavoitettaan palveleva ratkaisu, joka vie pois työttömyydestä. Oikean ratkaisun löytäminen voi myös vaatia palveluidemme muokkaamista tai kehittämistä asiakkaan tarpeiden mukaisiksi. Työllisyyspalveluissa pyritään joustavaan ja innovatiiviseen työtoteeseen, jossa rohkeasti ja asiakasta kuullen haetaan oikea ratkaisu jokaisessa tilanteessa, kun palvelemme asiakasta. Oikeiden ratkaisujen löytäminen edellyttää usein myös hyvää yhteistyötä sidosryhmien kanssa.

Kunnallisten työllisyyspalvelujen perustehtävä on muuttunut viime vuosina ja tulee todennäköisesti radikaalisti muuttumaan edelleen lähivuosina. Työmarkkinatuen rahoitusvastuun muutokset vuodesta 2015 alkaen, talouden taantumien, koronaepidemia, TE-palveluissa tapahtuneet muutokset sekä työllisyyden kuntakokeilu ovat lisänneet työllisyyspalvelujen tehtäviä etenkin heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien kuntalaisten työllistymisen edistämiseksi ja työkyvyn ylläpitämiseksi. Kunnan tulee huolehtia alueensa elinvoimaisuudesta ja kuntalaistensa hyvinvoinnista. Kunnan lakisääteisiä työllisyystehtäviä on osallistua TYP-toimintaan, osallistua aktivointisuunnitelmiin ja järjestää kuntouttavaa työtoimintaa, osallistua työmarkkinatuen rahoitukseen, hoitaa kunnan työllistämismäärärahat sekä järjestää terveysneuvontaa ja terveystarkastuksia työttömille. Lisäksi nuorisolaissa on säädetty etsivästä nuorisotyöstä ja monialaisesta yhteistyöstä. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu, sekä työvoima- ja yrityspalveluiden palvelurakenteen kokonaisuudistus nähdään Salossa uutena mahdollisuutena vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin sekä elinkeinoelämän toimivuuteen.

Salon kaupungin työllisyyspalvelujen tehtävänä voidaankin nähdä nykyisessä tilanteessa lakisääteisten tehtävien lisäksi laajasti kaikenlainen työllisyyden ja työkyvyn edistäminen niiden henkilöiden osalta, joita uhkaa työttömyyden pitkittyminen. Kunnan työllisyyspalveluiden ensisijaista kohderyhmää ovat työllisyyden kuntakokeilun asiakkaat (alle 30v ja vieraskieliset työttömät työnhakijat sekä Kelan työttömyysetuuksia saavat yli 30v työttömät), monialaista tukea työllistymiseensä tarvitsevat asiakkaat (TYP), kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat (aktivointiehto), pitkään työttömänä olleet (erityisesti yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneet, osatyökykyiset, terveysongelmaiset ja maahanmuuttajat) sekä nuorisotakuun piirissä olevat nuoret työttömät työnhakijat, joiden on vaikea löytää ratkaisua työllistymiseensä. Lisäksi erilaisilla toiminnoilla voidaan edistää kaikkien muidenkin työttömien kuntalaisten aktiivisuutta, hyvinvointia, osallisuutta ja työllistymistä. Työllisyyspalvelut palvelevat osaltaan myös työnantaja-asiakkaita ja työnantajien kanssa tehdäänkin monipuolista yhteistyötä työllisyyden edistämiseksi.

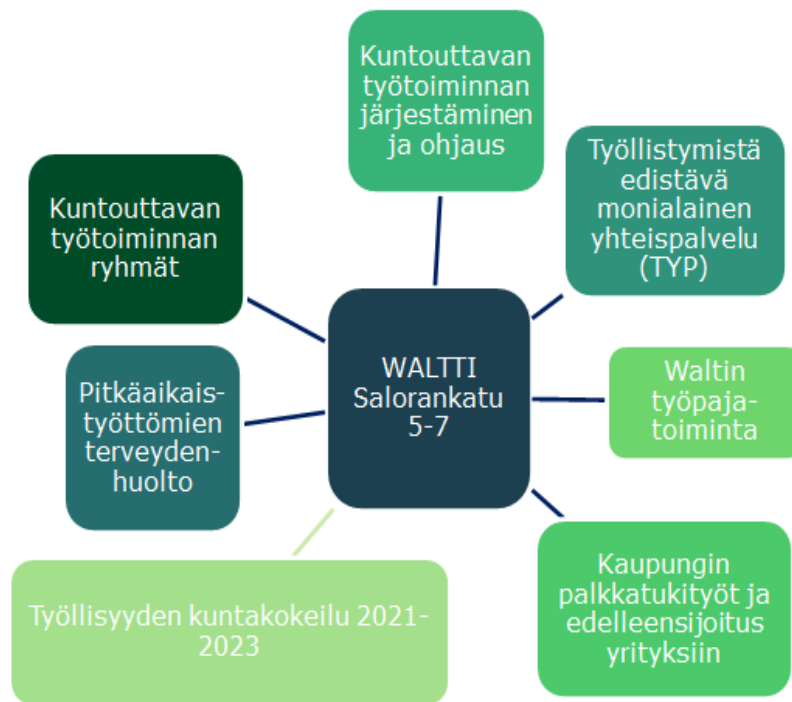
Tulevaisuuden tavoitteena on saada lisää työtä Saloon ja salolaisille, mikä toteutuu yleisen talouden kohenemisen ja uusien työpaikkojen myötä. Varsinais-Suomessa on käynnissä positiivista rakennemuutosta eri toimialoilla. Vaikutukset työllisyyteen tulevat vääjäämättä vaikuttamaan myös salolaisten työnhakijoiden tilanteeseen. Työllisyystilanteen parantuessa tulee edelleen huolehtia vaikeimmin työllistyvien työllistymisen edistämisestä, koska pitkään työttömänä olleiden työllistyminen on positiivisesta rakennemuutoksesta huolimatta haastavaa.

4. Työllisyyspalveluiden moninainen toiminta

Salon kaupungin työllisyyspalvelut ovat osa kehittämis-, elinkeino- ja työllisyyspalveluja. Päätöksenteossa palvelualue on suoraan kaupunginhallituksen alaisuudessa. Vuoden vaihteessa 2017 työllisyyspalveluissa tapahtui yhdistyminen, kun Waltin toimintoja siirrettiin aikuissosiaalityöstä osaksi työllisyyspalveluja. Muutoksessa kuntouttavan työtoiminnan koordinointi, Waltin työpajatoiminta ja työllisyshankkeet siirtyivät työllisyyspalveluihin. Myös työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on työllisyyspalveluiden yhteydessä.

Työllisyyspalvelut sijaitsevat suurimmaksi osaksi Salorankadulla Waltissa. Waltin toimintoihin kuuluvat seuraavat kokonaisuudet

- 1) työllisyyden kuntakokeilu
- 2) kaupungin palkkatukityöllistäminen
- 3) työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu, TYP
- 4) pitkäaikaistyöttömien terveydenhuolto
- 5) kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen
- 6) Waltin työpajatoiminta
- 7) työllisyshankkeet

Kuvio 6. Salon kaupungin työllisyyspalvelut, Waltin toiminnot keväällä 2021.

Työllisyydenhoitoon liittyvissä tehtävissä työskenteli maaliskuussa 2021 kaupungin henkilöstöä noin 60 työntekijää, joista 13 henkilöä TE-palveluista siirtyneenä kunnan työnjohdon alle kuntakokeiluun ja yhteensä 7 henkilöä hyvinvointipalveluiden palkkalistoilla. Työllisyyspalveluiden alaisuudessa työskenteli yhteensä 55 työntekijää. Lisäksi Waltissa työskentelee osa-aikaisesti Kelan, A-klinikan, Salon seudun ammattiopiston ja velkaohjauksen työntekijät. Saman katon alla työskenteleminen luo hyvät edellytykset asiakaslähtöiselle yhteistyölle sekä toiminnan kehittämiseksi. Salon työllistämistukiasioita käsitellään Waltin lisäksi Halikon virastotalolla.

Vuoden 2017 keväällä pääkirjaston viereen perustettu työnhakijoiden palvelupiste Voimala 2.0 on vakiinnuttanut asemansa osana työnhakijoiden palveluja Salossa. Toimintaan kuuluu työnhakijoiden tukeminen työ- ja koulutushauissa sekä työpajana toimiva kahvila, joka palvelee kaikkia salolaisia. Myös nuorten Ohjaamo ja kevästä 2021 alkaen kuntakokeilun päivystyspalvelu löytyvät samasta toimipisteestä. Palvelupisteen toimintaa kehitettiin erityisesti ESR-hankkeissa Voitto 2015–2018 ja Voima 2018–2020.

Palvelupisteen, Ohjaamon, kuntakokeilun ja Väylä-hankkeen yhteistyöllä tullaan edelleen kehittämään Voimalan sisältöjä mm. erilaisilla tapahtumilla, asiakkaiden osallisuuden tukemisella sekä taustaverkostoa ja yritys yhteistyötä tiivistämällä.

4.1 Työllisyyden kuntakokeilulla vahvistetaan kuntien roolia työllisyydenhoidossa

Salon kaupunki sekä Marttilan ja Koski Tl:n kunnat ovat yhteistyössä mukana valtakunnallisessa työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa, joissa kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut) tarjoamisesta. Työllisyyskokeiluissa tavoitellaan vahvempaa vaikuttavuutta työllisyyden edistämisessä sovittamalla yhteen valtion ja kuntien resursseja, osaamista ja palveluja. Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyivät 1.3.2021 ja päättyivät 30.6.2023. Kokeiluihin osallistuu yhteensä 25 kokeilualuetta ja 118 kuntaa Suomessa.

Salon kuntakokeilussa tavoitteena on lisätä kohderyhmän asiakkaiden työllistymismahdollisuuksia sekä koulutukseen siirtymistä tehostamalla työnhakijoiden palveluprosesseja. Lisäksi tarkoituksena on lisätä monialaista työllisyyspalveluiden työotetta hyödyntämällä koordinoitusti eri yksiköiden osaamista ja resursseja (kaupungin nuoriso-, sosiaali-, työllisyys-, vapaa-aika-, koulutus-, elinkeino- ja terveystyöpalvelut sekä muut toimijat, esim. Kela, kolmas sektori). Salon omavalmentaja-mallissa painotetaan asiakkaiden henkilökohtaista ohjausta ja tehokasta palvelutarpeen arviointia. Kuntakokeilu tuo kaupungille uusia mahdollisuuksia kehittää palveluita ja välineitä työllisyysasteiden ratkaisemiseksi, koska kokeilun myötä saadaan kontakti suureen määrään salolaisia työnhakijoita.

Kuntakokeilun kohderyhmään sisältyvät kaikki työttömät, työllistetyt tai muissa palveluissa olevat alle 30-vuotiaat, vieraskieliset/maahanmuuttajat sekä lisäksi 30 vuotta täyttäneet Kelan työttömyysetuutta saavat henkilöt. Maaliskuussa 2021 salolaisia työnhakijoita kokeiluun siirtyi vajaa 2700 henkilöä. Kuntakokeilussa työskentelee Salon kaupungin työntekijöistä koordinaattori, sosiaalityöntekijä sekä kuusi omavalmentajaa. Lisäksi TE-hallinnosta siirtyi 12 omavalmentajaa ja psykologi työskentelemään kaupungin työnjohdon alle.

4.2 Palkkatuella työllistäminen ja työnantajien tukeminen kannattaa

Salon kaupunki on panostanut vahvasti työllistämiseen palkkatuella. Taustana työllistämiseksi on työmarkkinatukilista-analyysin yhteydessä selvinnyt työhön suuntaavien työttömien työnhakijoiden runsas määrä. Työllistämällä on pystytty palauttamaan työnhakijoita pitkän työttömyyden jälkeen takaisin työelämään. Työllistämistoimintaan kehitettiin Voitto-hankkeessa (2015–2018) asiakaslähtöinen toimintamalli, jolla pyrittiin mahdollisimman hyvään vaikuttavuuteen. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen (300 pv) piirissä oleville työnhakijoille tarjotaan työtä 8 kk, velvoitettytyöllistettävälle 6 kk ja työsuunnittelijoille yleensä 1–2 vuotta. Työmarkkinatukilistaisten työllistämiseksi on panostettu edelleensijoituksiin alueen yrityksissä. Vuonna 2020 Salon kaupunki työllisti palkkatuella yhteensä 173 henkilöä, joista 92 henkilöä edelleensijoitettiin salolaisiin yrityksiin tai yhdistyksiin.

Salon kaupunki tukee työnantajia myös taloudellisesti työllistämistuella, mikäli he palkkaavat pitkään työttömänä olleen, nuorisotakuun piirissä olevan nuoren työttömän tai ilman työkokemusta olevan nuoren salolaisen työttömän työnhakijan palkkatyöhön. Työllistämistuki on enimmillään 600 e/kk ja sen kesto on työllistettävän henkilön työttömyysajasta riippuen 6 tai 8 kk. Lisäksi työnantajalle voidaan maksaa 1800 euron

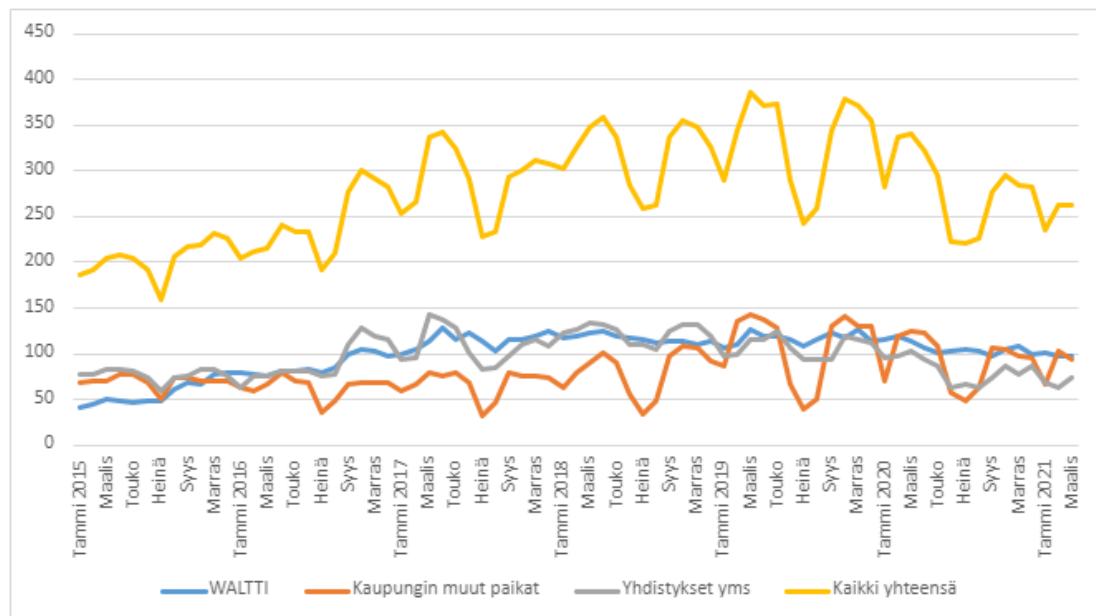
rekrytointipalkkio, mikäli kaupungin työllistämistuella aikaan saatu työsuhde kestää yhdenjaksoisesti vähintään vuoden.

Sen lisäksi, että Salon kaupunki järjestää vuosittain nuorille kesätyötä omassa organisaatiossaan, voidaan 14–19-vuotiaille nuorille myöntää kesätyöseteli. Kesätyösetelillä kannustetaan nuoria kesätyön hakuun sekä työnantajia ottamaan salolaisia nuoria kesätyöhön. Nuorelle voidaan myöntää kesätyöseteli myös yrittäjyystukena, jos hän perustaa 4H-yrityksen.

4.3 Kuntouttava työtoiminnan määrää ja sisältöjä kehitetään jatkuvasti

Kunnan lakisääteinen tehtävä on järjestää kuntalaisille kuntouttavaa työtoimintaa aktivointisuunnitelmien puitteissa. Kuntouttavaa työtoimintaa on Salossa kehitetty vuosien varrella. Käytössä on monituottajamalli, jossa osa toiminnasta toteutetaan omalla toimintana, osa kansalaisopistossa ja kaupungin muissa yksiköissä ja osa hankitaan kilpailutusten tai palvelusetelihankintana kolmannen sektorin toimijoilta. Kuntouttavaa työtoimintaa organisoivat Waltissa työskentelevä kuntouttavan työtoiminnan tiimi.

Maaliskuussa 2021 Salossa oli 263 henkilöä kuntouttavassa työtoiminnassa, joista yhdistyksissä oli 73, Waltissa 97 ja kaupungin muissa paikoissa 93 henkilöä. Viimeisen vuoden aikana kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärissä on tapahtunut laskua.

Kuvio 7. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärien kehitys Salossa ajanjaksolla 1/2015–3/2021.

4.4 Lakisääteisessä TYP-toiminnassa laajaa monialaista yhteistyötä

Varsinais-Suomen monialaisen työllistymistä edistävän yhteispalvelun (TYP) Salon toimipiste on jatkanut vuodesta 2007 alkanutta palveluaan ja samalla ollut aktiivisesti kehittämässä koko maakunnan TYP-toimintaa valtakunnallisen TYP-lain astuttua voimaan vuonna 2015. TYP palvelee niitä työttömiä, jotka tarvitsevat työllistymiseensä useiden palveluiden yhteensovittamista. TYP-toiminnassa asiakastyötä tehdään yhdessä TE-hallinnon, Kelan sekä kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden kesken. Lisäksi Waltin sisäiset ja ulkoiset yhteistyökumppanit ovat asiakkaan tarpeiden mukaisesti yhteistyössä

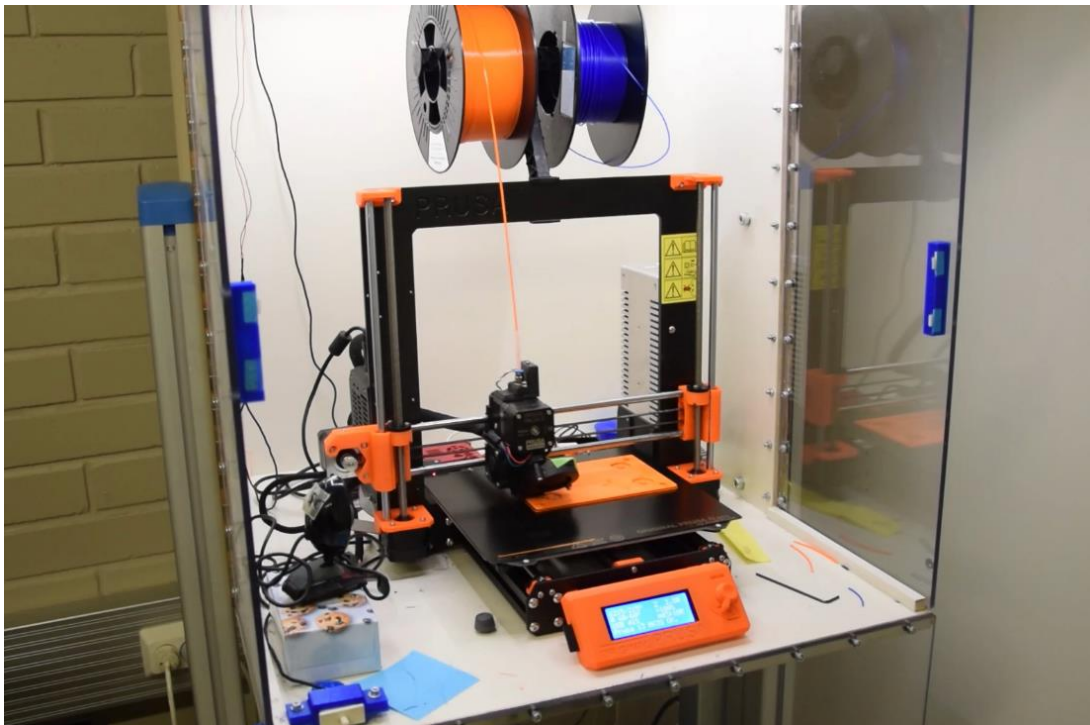
mukana. Tammikuussa 2021 TYP-palveluissa oli 167 asiakasta (laskua 1/2020 39 asiakasta).

Pitkäaikaistyöttömillä ja muilla TYP-asiakkaila on mahdollisuus päästä Waltissa työ- ja toimintakyvyn arviointiin, joka voidaan toteuttaa räätälöidysti yhdessä terveydenhoitajien, lääkärin, pajatoiminnan, TYP:in ja toiminnallisia arviointijaksoja seuraavan kuntoutuskoordinaattorin toimesta. Waltin terveydenhoitajat ja lääkärit toteuttavat työkyvyn arviointeja myös eläkeselvittelyjä varten. Näistä työttömien terveystarkastuksista Waltissa on kehitetty tuloksellinen ”Salon malli”. Vuonna 2020 pitkäaikaistyöttömien ja TYP-asiakkaiden terveystarkastuksia tehtiin yhteensä 223 kpl. Lääkärin työkyvynarvioissa oli 157 uutta asiakasta ja uusia eläkkeitä myönnettiin vuoden aikana 25 kappaletta.

Päihdeongelmat ja niiden vaikutus työkykyyn näkyvät Waltin arjen asiakastyössä. Vuonna 2018 on aloitettu tiiviimpi yhteistyö A-klinikan kanssa. Klinikan työntekijä ottaa joka toinen viikko vastaan asiakkaita Waltissa.

4.5 Työllisyyspalveluiden työpajatoiminta ja kuntouttavan työtoiminnan ryhmät palvelevat asiakkaita ja kaupungin toimijoita

Työllisyyspalveluiden työpajatoiminta palvelee kuntouttavan työtoiminnan asiakaskuntaa heidän erityistarpeensa huomioiden kuudella työpajalla: Tekstiili- ja kädentaitopaja, Halli, Catering-paja, Iskuryhmä, WLab-työpaja kampuksella sekä Voimalan kahvilapaja. Työpajatoiminnassa kuntouttavan työtoiminnan osallistujat saavat monipuolista valmennusta työtaitoihinsa ja työelämävalmiuksiinsa. Pajatoiminnassa on mahdollisuus suorittaa tutkinnon osia opinnollistamisen kautta.

Kuva: WLab-työpajalla opetellaan myös 3D-tulostimen käyttöä.

Pajatoiminnan lisäksi Waltissa järjestetään kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneille työnhakijoille. Näitä ovat mm. työkyvyn ylläpitämiseen ja sen parantamiseen painottuvat TYKY- ja Tuki-ryhmät. Kuntakokeiluun liittyen vuoden

2020 lopussa lähdettiin kokeilemaan uutta nuorten arviointiryhmää Narvia, jonka toimintaa on tarkoitus jatkaa koko kuntakokeilun ajan.

Työllisyyspalveluiden työpaja- ja ryhmätoimintaan osallistui vuonna 2020 yhteensä 176 asiakasta. Työtoimintapäiviä kertyi yhteensä 8345 eli keskimäärin 47 toimintapäivää per asiakas. Päättäneitä asiakkuuksia oli vuonna 2020 83, joista 31 % jäi työttömäksi, 11 % siirtyi palkkatukityöhön, 13 % koulutukseen, 11 % sairauslomalle ja 5 % työhön avoimille työmarkkinoille. Muita jatkopolkuja olivat kuntouttava työtoiminta muualla (7 %), työkokeilu (10 %) ja eläke (5 %).

4.6 Hankkeiden kautta resursseja kehittämistyöhön

Työllisyyspalveluissa on jatkettu TYP/Walitti-konseptin viitoittamaa innovatiivista kehittämistyötä, jossa tärkeänä välineenä ovat erilaiset kehittämishankkeet.

Keväällä 2021 työllisyyspalveluissa käynnistyi uusi työllisyysuhanke VÄYLÄ (ESR, 2021-2023), jossa kohderyhmänä ovat salolaiset työttömät työnhakijat, erityiskohderyhmänä alle 30-vuotiaat nuoret. Salon kaupungin lisäksi hankkeen osatoteuttajana on Turun ammattikorkeakoulu. Hankkeen tavoitteena on luoda kolme uutta toimintamallia, väylää, kohderyhmän työllistymisen edistämiseksi vaikeassa työmarkkinatilanteessa, jonka koronaepidemia on aiheuttanut. Osatavoitteet/toimintakokonaisuudet ovat Osaamatoimintamallin luominen erityisesti nuorille työnhakijoille työllistymisen tueksi ja työpajatoiminnan jatkoväyläksi, Työllistämö-toimintamallin luominen avoimille työmarkkinoille, koulutukseen ja yrittäjyyteen ohjautumiseen sekä Innostamatoimintamallin kehittäminen ennaltaehkäisevän aktiivisuuden ylläpitoon.

Vuonna 2020 päättyi tuloksekas ESR-hanke Voima (2018-2020), jossa kehitettiin Voimalan toiminnan kautta salolaisten ja erityisesti ikääntyvien työnhakijoiden työllistymistä. Hankkeessa kehitettiin yhteisuunnittelulla Voimala-toimintamallia, joka juurtui työllisyyspalveluun sisältäen mm. laajan päivystäjien yhteistyöverkoston, matalan kynnyksen palvelun työnhakijoille ja vastavalmistuneille ammattiopiston opiskelijoille, digitukea ja sähköistä palveluohjausta (www.tyonhakijansalo.fi -sivusto ja chat-palvelu) sekä vuosikellon Voimalan tapahtumatuotantoa varten.

Vuonna 2018 päättyi kaksi ESR hanketta, Party (STM 2015–2018) ja VOITTO (ELY, 2015–2018). Party-hankkeen tavoitteena oli kehittää välineitä pitkään työttömänä olleiden salolaisten työkyvyn ja terveyden ylläpitoon sekä sosiaaliseen kuntoutukseen. Tuloksena juurtui työllisyyspalveluihin TYKY-ryhmätoimintaa, kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluryhmiä sekä työkyvyn arvioinnin välineitä. Lisäksi aikuissosiaalityössä on jatkettu ja edelleen kehitetty osaa Party:n toimintamuodoista (sosiaalinen kuntoutus). VOITTO ESR-hanke kehitti erityisesti kaupungin työllistämistoimintaa ja kokonaiskoordinaatiota. Työmarkkinatukilista-analyysin kautta tuotettiin uusia avauksia työllisyyspalveluun. Hankkeen myötä perustettiin työnhakijoiden palvelupiste Voimala 2.0 sekä kehitettiin mm. työllistämisen tukimuotoja, edelleensijoituksen mallia ja opinnollistamista, jotka kaikki toimivat jatkossakin osana työllisyyspalveluiden toimintaa.

5. Työllisyyspalveluiden budjetissa korostuu työmarkkinatuen kustannukset

Vuonna 2021 työllisyyspalveluiden kustannuksiin on varattu noin 7,3 miljoonaa euroa. Merkittävä osa tästä, 3,5 miljoonaa euroa, on varattu kunnan osarahoittamaan työmarkkinatukeen. Toiseksi suurin menoerä työllisyyspalveluiden taloudessa on kaupungin palkkatuettu työ, johon on varattu omarahoitusta n. 1,8 miljoonaa euroa.

Työllisyyden kuntakokeilun kustannuksiin on suoraan varattu 590 000 euroa, mutta sen toteutukseen on suunnattu myös muita olevia resursseja.

	€
Nuorten työllistäminen	216 738
Palkkatuki	1 758 655
Työllisyysyksikkö, ml. kunnan osarahoittama työmarkkinatuki	3 815 879
Kuntouttava työtoiminta	246 200
Waltin työpajat	473 824
Voimala	11 166
Hankkeet	44 950
työmarkkinatuen toimenpiteet	144 329
työllisyyden kuntakokeilu	590 301
yht.	7 302 042

Taulukko: Työllisyyspalveluiden budjetti vuonna 2021.

6. Työllisyyspalvelujen tavoitteet vuosille 2021–2023

Tavoite 1: Kehitetään alueen työllisyydenhoitoa ja kokonaiskoordinaatiota / työllisyyden kuntakokeilu yhdessä TE-palveluiden kanssa

Toteutetaan työllisyyden kuntakokeilua yhdessä TE-palveluiden kanssa 1.3.2021 – 30.6.2023 .

Salon kokeilun keskeiset tavoitteet:

- 1.1. Työllisyysasteen nousu. Lisätään kohderyhmän asiakkaiden työllistymismahdollisuuksia sekä koulutukseen siirtymistä tehostamalla työnhakijoiden palveluprosesseja.
- 1.2. Lisätään monialaista työllisyyspalveluiden työtettä hyödyntämällä koordinoitusti eri yksiköiden osaamista ja resursseja.
- 1.3. Lisätään työllistymistä tukevien palveluiden käyttöastetta ja kohderyhmän aktivointiastetta.
- 1.4. Kehitetään kohderyhmälle uusia palveluja hyödyntämällä URA-järjestelmän tietoja, Omavalmentaja-mallia sekä yhteissuunnittelua.
- 1.5. Kehitetään uusia välineitä kohtaantohaasteen (työnhakijoiden osaaminen vs. työnantajien osaamistarpeet) lieventämiseksi paikallisten koulutusorganisaatioiden kanssa. Opinnollistamisen lisääminen.
- 1.6. Kehitetään työnvälityksen kokonaisuutta parantamalla elinkeinopalveluiden ja yritysten kanssa tehtävää yhteistyötä työllisyysasioiden hoidossa. Palkkatuen käyttöä lisätään ja työnantajat ovat tietoisempia työllistymisen tuista.

1.7. Parannetaan kohderyhmän asiakkaiden tietoisuutta alueen työllistymistä tukevista palveluista ja yksinkertaistetaan asiakkaiden hakeutumista niihin.

Mittarit

- työttömien määrä kaikki, ulkomaalaiset, alle 25-vuotiaat, (työnvälitystilasto)
- virta työttömyyteen yli 3kk, 6kk ja 12 kk (työnvälitystilasto)
- Kelan työttömyysturvaetuudet, kunnan osarahoittama työmarkkinatuki (Kelasto)
- työttömyyden kehitys; päättyneet työnhaut, rakennetyöttömyys, työnhakijoiden määrä, työttömyysjaksojen kestot (työnvälitystilasto)
- URA-mittarit
- työtarjousten volyymit ja vaikuttavuus
- esittelyjen volyymit
- asiantuntijakohtainen asiakasmäärä/kuormittavuus
- ajantasaisten suunnitelmien osuus ja velka
- pitkäaikaistyöttömyyden riskiluku
- palkkatukijaksot työnantajasektorin mukaan
- aktivointiaste, kohderyhmittäin (työnvälitystilasto)
- asiakastyytyväisyys ja hyvinvointi (Roidu, Kykyviisari, kyselyt)
- määrärahaseuranta, kokeilun kustannukset ja palveluiden hankinta (kokeilukuntien budjettiseuranta, URA)
- Salon kokeilun vuosittaisen toimintasuunnitelman mukaiset mittarit

Työstö ja seuranta: kuntakokeilun ohjausryhmä kuukausittain

Tavoite 2: Pitkäaikaistyöttömyys vähenee

2.1 Työmarkkinatukilistan kasvun hillitsemiseen tähtäävät asiakaslähtöiset toimenpiteet eli pyritään kääntämään passiivitukeen käytetyt kustannukset aktivoiviin ja työllisyyttä edistäviin toimiin.

- Kehitetään uusia työmarkkinatukilistan analyysiin pohjautuvia palveluja tai toimintamalleja
- Eriyiskohderyhmänä 1000 pv tmt, yhdessä sosiaali- ja terveystalvelujen kanssa
- Tavoitteena kunnan työmarkkinatukimaksujen lasku: 2021 3,5 M€, 2022 3 M€, 2023 2,7 M€
-> mittareina työmarkkinatuen kuukausittainen euromäärä ja sen piirissä olevien henkilöiden määrä.

2.2 Kaupungin palkkatuetussa työssä lisätään vaikuttavuutta. Hyödynnetään edelleen sijoitusta alueen yrityksiin ja opinnollistamista palkkatuetussa työssä.

- Tavoite: korkeintaan 50 % yrityksiin edelleensijoitetuista työllistetyistä jää palkkatukityön jälkeen työttömäksi. Jokaisella työllistetyllä on omaa tilannetta edistävä jatkosuunnitelma työn päättyessä.

2.3 Työllistymistä edistävien palveluiden käytön lisääminen.

- Varmistetaan palveluiden määrä ja asiakastarpeet, kohderyhmän ohjautuminen palveluihin
- Hyödynnetään palkkatuen käytön lisäämiseen tähtäävän uudistuksen (2022) tuomat mahdollisuudet, yhteistyö työnantajien kanssa.

2.4 Kohderyhmän osaamisen kehittäminen eri keinoin. Kohderyhmän koulutusasteen nostaminen ja sen kautta työllistymisedellytysten parantaminen. Huomioidaan kohderyhmän osaamisen lisäämisen uudet mahdollisuudet.

Työstö ja seuranta: Kuntakokeilun ohjausryhmä, Työväily- ja työnantajayhteistyöryhmä, Osaamisen kehittämisen työryhmä

Tavoite 3: Panostetaan nuorisotyöttömyyden pienentämiseen

3.1 Nuorten työttömyyteen pyritään vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi, ennen työttömyyden pitkittymistä tukemalla nuoren omia voimavaroja, kannustamalla koulutukseen ja tarjoamalla erilaisia mahdollisuuksia työelämätaitojen harjoitteluun.

- Ohjaamon roolia ja tunnettavuutta vahvistetaan kuntakokeilussa. Tavoitteena on, että työttömäksi jäävä nuori asioi Ohjaamossa ja saa sen kautta kaiken tarvitsemansa avun omaan työllistymiseensä. Ohjaamo on kokeilun aikana avoinna joka arkipäivä ja asioida voi ilman ajanvarausta.
- Nuoriso- ja työllisyyspalvelujen yhteistyötä lisätään nuorten kesätyönhaussa, Ohjaamossa järjestettävällä toiminnalla sekä kuntakokeilun ja etsivän nuorisotyön välisellä yhteistyöllä.

3.2 Vaikeimmin työllistyvien ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten palvelutarpeisiin pyritään vastaamaan jatkossa entistäkin paremmin.

- Kuntakokeilun nuorten palveluiden työryhmä käsittelee asiakastyössä esille nousseet kehittämisen tarpeessa olevat tai puuttuvat palvelut, antaa konkreettisen ratkaisuehdotuksensa niihin, vie käytäntöön ja seuraa toimenpiteiden toteutumista.
- Eniten tukea tarvitsevat nuoret huomioidaan erityisesti TYP-työssä sekä muussa yksilöllisessä ohjaustyössä riittävällä resurssoinnilla omalla nimetyllä omavalmentajan tuella.
- Kelan nuoren ammatillisen kuntoutuksellisten palveluiden hyödyntäminen työelämätaivoitteiden tukena.

Työstö ja seuranta: Kuntakokeilun nuorten palveluiden työryhmä

Tavoite 4: Erityistä tukea tarvitsevien työnhakijoiden palvelut

4.1. TYP-toimintaa (työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) kehitetään kuntakokeilussa. Tavoitteena on, että TYP-edellytykset täyttävä kuntalainen pääsee joustavasti palveluun. TYP-prosessissa parannetaan asiakasvirtausta tarjoamalla asiakkaille riittävät ja oikea-aikaiset tukitoimet. Monialaisen TYP-tiimin kokoonpanoa ja roolitusta selkiytetään kokeilussa. TYP-toiminnassa huomioidaan alueelliset tavoitteet.

4.2. Kuntouttavan työtoiminnan määrä ja laatu vastaavat asiakaskunnan tarvetta.

- Sisältöjä kehitetään asiakaskunnan tarpeita vastaaviksi ja jatkotyöllistymistä edistäviksi. Lisätään opinnollistamista.
- Monipuolinen paikkatarjonta yhteistyössä kaupungin sisäisten ja ulkopuolisten palveluntuottajien kanssa.
- Kuntouttavan työtoiminnan prosesseissa työllisyyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden tiivis yhteistyö. Varmistetaan, että jokainen asiakas saa aktivointisuunnitelmassa sovitun tarvitsemansa tuen ja ohjauksen palvelun aikana.

4.3. Waltin työpajatoimintaa kohdennetaan erityisesti niille asiakkaille, joiden tilanne vaatii työkyvyn tai elämäntilanteen selvittelyä ja asiakkaalla on erityisen tuen tarve tai TYP-asiakkuus. Pajajakson sisältö ja tavoite toteutetaan standardoidusti, kuitenkin kunkin

yksilölliset tavoitteet huomioiden. Pajatoiminnan ohjauksella ja sisällöillä tuetaan jatkotyöllistymistä, kouluttautumista, työkykyä, hyvinvointia ja osallisuutta.

4.4. Pitkään työttömänä olleiden työkykyä tuetaan. Työ- ja toimintakyvyn arviointeja jatketaan kokeilussa terveys-, työllisyys- ja sosiaalipalveluiden välisenä yhteistyönä. Jatko-ohjauksessa huomioidaan erityisesti Kelan ammatillisen kuntoutuksen palvelut. Kehitetään uusia palvelumuotoja, joiden avulla tuetaan erityisesti pitkään työttömänä olleiden osatyökykyisten osallisuutta ja aktiivisuutta.

4.5. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden parissa työskentelevien ammattilaisten roolitusta ja vastuita asiakasprosesseissa selkiytetään siten, että asiakas- ja palveluohjaus toimii mahdollisimman asiakaslähtöisesti ja oikea-aikaisesti.

4.6. Maahanmuuttajatyönhakijoiden työllistymisedellytyksiä parannetaan tehokkaan kotoutumisen ja maahanmuuttajille suunnattujen palveluiden kehittämällä.

Työstö ja seuranta: Kuntakokeilun kuntoutukselliset palvelut (4.1-4.5) ja maahanmuuttajien palvelut (4.6) työryhmät